

ÉSZREVÉTELEK

a magyar nemzeti értékekről, magyar nemzeti kincsekről és

a hungarikumokról szóló törvénytervezetre

A MIE a Tervezethez kizárólag az iparjogvédelmi és fogyasztóvédelmi szabályozási kérdések szempontjából kíván észrevételeket tenni.

A MIE üdvözlí, hogy a hungarikum megjelölés használatára vonatkozóan egységes szabályozás kerül bevezetésre, mert ennek következtében a megjelölés használatára csak a meghatározott feltételeket teljesítı vállalkozások lesznek jogosultak, ezáltal a megjelölés használata jelentıs értékkel fog bírni. A szabályozás célja a fogyasztók védelme a megtévesztı megjelölések használatával szemben, továbbá védeni a hungarikumnak minısülı termékek gyártása és forgalmazása, továbbá a termék jó hírnevének kiépítése érdekében jelentıs befektetéseket végzı vállalkozásokat.

1. A keretszabályozás és a részletszabályok együttes megismerésének szükségessége

Az előterjesztés szerint kerettörvényrıl van szó. A Tervezet 15.§ (2) bekezdése szerint a Hungarikum Nemzeti Bizottság (HNB) külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint kiválasztja, hogy mely értékek minısülnek hungarikumnak, és összeállítja a Hungarikumok Nemzeti Gyűjteményét. A Tervezet 19.§-a a Kormány részére rendeletalkotási felhatalmazást tartalmaz. A HNB késıbb alkotja meg szabályzatot¹ a hungarikum tanúsító védjegyhez.

A szabályozás érdemi észrevételezése szempontjából a MIE indokoltnak tartja, hogy a törvénytervezettel egyidejűleg kerüljön sor a részletszabályok (vagy legalább azok koncepciójának) előterjesztésére és véleményezésére is.

¹ A Vt. 101.§ (5) bekezdés szerint a szabályzatnak tartalmaznia kell:

- a) a védjegyjogosult elnevezését és székhelyét;
- b) az árujegyzékben szereplı árukra, illetve szolgáltatásokra vonatkozó minıségi követelményeket;
- c) a minıség tanúsításának szabályait;
- d) a védjegyhasználat feltételeit;
- e) a védjegy használatának ellenırzésére vonatkozó elıírásokat;
- f) a jogosulatlan védjegyhasználattal szembeni fellépés rendjét.

2. Összhang a védjegyjogi szabályozással

A MIE hangsúlyozza, hogy szükséges a tervezett szabályozást teljes körűen összhangba hozni a Védjegytvénnyel² (Vt.) rendelkezéseivel.

2.1 A Tervezet 16.§-a alapján a hungarikum megjelölést olyan termékek esetében lehet használni, amelyeket a HNB hungarikummá nyilvánított, és amely szerepel a Hungarikumok Nemzeti Gyűjteményében. A Tervezet 17.§-a a hungarikum tanúsító védjegyről rendelkezik.

A két rendelkezés egymáshoz fűződő viszonya nem egyértelmű. A 16.§ alapján a hungarikum megjelölés a hungarikummá nyilvánított terméken használható, azonban a tanúsító védjegy használatára csak a Vidékfejlesztési Minisztériummal, mint védjegyjogosulttal kötött védjegyhasználati szerződés alapján és díjfizetés fejében kerülhet sor. Ebből következően, ha a vállalkozás nem köt védjegyhasználati szerződést és nem fizet díjat, abban az esetben sem használhatná a hungarikum megjelölést, ha a termék a Hungarikumok Nemzeti Gyűjteményében szerepel, mert a védjegyhasználati szerződés hiányában a tanúsító védjegy bitorlását valósítaná meg. A megjelölés használata ugyan nem jelentené a fogyasztó megtévesztését, de a díjfizetés elmaradása miatt jogellenes lenne.

Indokolatlannak tűnik, hogy amennyiben valamely termék szerepel a Hungarikumok Nemzeti Gyűjteményében, a termék gyártója ne tüntethesse fel a hungarikum megjelölést, csak díjfizetés fejében. Ez olyan eredményre vezetne, amely többlet fizetési terhet jelent a hungarikumot gyártó vállalkozásnak.

Nem ismert, hogy a tanúsító védjegy szabályzata szerint milyen összegű díj fizetendő a hungarikum megjelölés használata esetén. A licencdíj lehet árbevétel alapú vagy fix összegű. Ha árbevétel alapú, ez azt jelenti, hogy a védjegyhasználónak fel kell tárnia az üzleti titoknak minősülő forgalmi adatokat. Az árbevétel azért sem lehet a díjazás alapja, mert a vállalkozás nem feltétlenül használja magán a terméken a hungarikum megjelölést, hanem csak a kereskedelmi kommunikációjának egyes elemeiben. Ha a licencdíj fix összegű, ügyelni kell arra, hogy nem lehet olyan összegben meghatározni a licencdíjat, amely a kisebb vállalkozásokat elzárná a hungarikum megjelölés használatától.

Elképzelhető olyan szabályozás, miszerint a hungarikum tanúsító védjegyet ábrás megjelölésként jelentik be. Ebben az esetben bármely hungarikumot gyártó vállalkozás használhatná a hungarikum szómegjelölést, de csak védjegyhasználati szerződés alapján a hungarikum ábrás védjegyet.

2.2 A Tervezet 17.§ (4) bekezdése szerint "A hungarikumok e törvény erejénél fogva megkülönböztető értékkel bírnak, ezért kérelmezhető a védjegy használata."

Ezen rendelkezés nem kapcsolható össze a védjegyjogi dogmatikával. Feltételezzük, hogy a rendelkezés célja annak kimondása, hogy a hungarikum szó mint megjelölés megkülönböztető képességgel rendelkezik [Vt. 2.§ (2) bek. a/ pont]. A megjelölésnek és nem a megjelöléssel ellátott terméknek kell megkülönböztető képességgel rendelkeznie.

A hungarikum szó jelenleg a mindennapokban használt köznévi (éppen a széles körben elterjedt használat indokolta a jogszabályalkotást) és leíró jellegű, ezért megkülönböztető képességgel a szómegjelölés

² 1997. évi XI. törvény a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról

önmagában nem rendelkezik. Ez lajstromozást kizáró akadály³. Figyelemmel a védjegy jog közösségi jogi hátterére, kérdéses, hogy jogszabály útján valamely megjelölést megkülönböztető képességgel rendelkezőnek lehet-e nyilvánítani.

2.3 A védjegy jogi szabályok szerint a tanúsító védjegy jogosultjaként a Vidékfejlesztési Minisztérium köteles fellépni az olyan vállalkozásokkal szemben, amelyek nem kötnek védjegyhasználati szerződést és nem fizetnek díjat. A tanúsító védjegy bitorlása esetén a védjegy jogosult védjegybitorlás miatt pert indíthat, illetve az azonnali jogérvényesítés érdekében ideiglenes intézkedés iránt kérelmet nyújthat be.

A Vt. 99.§ (3) bekezdés szerint *az együttes védjegy oltalma megszűnik - a megszűnést megállapító határozatban megjelölt időpontban - akkor is, ha a védjegy jogosult nem teszi meg a szükséges intézkedéseket az együttes védjegy szabályzattal ellentétes használatának megakadályozására.* A Vt. 101.§ (6) bekezdés alapján a tanúsító védjegy [...] használatára, a tanúsító védjegy oltalmának megszűnésére és az ilyen védjegy oltalmából eredő jogok érvényesítésére az együttes védjegyre és oltalmára vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

A fentiekre tekintettel vizsgálandó, hogy a Vidékfejlesztési Minisztérium fog-e rendelkezni megfelelő forrásokkal a perindításhoz, mert az igényérvényesítés hiánya végül a tanúsító védjegy oltalmának megszűnéséhez vezethet.

2.4 ***A fentiekre tekintettel javasoljuk megfontolni, hogy szükséges-e egyáltalán a tanúsító védjegy bevezetése. Amennyiben igen, indokolt ezt összhangba hozni a védjegy jogi szabályozással. Mint bemutattuk, a tervezett tanúsító védjegy beillesztése a védjegy jog rendszerébe aggályos lehet.***

A tanúsító védjegy helyett megfelelő biztosítékot jelenthet a fogyasztóvédelmi jellegű szabályozás⁴.

2.5 Lényeges kérdésnek tekintjük, hogy a tanúsító védjegy bejelentésére milyen áruosztályokban kerül sor. Figyelemmel arra, hogy hungarikum lehet a nemzeti értéknek minősülő bármely termék és szolgáltatás, indokoltnak tűnik a bejelentést valamennyi áruosztályra megtenni.

3. Összhang a földrajzi árujelzők és eredet-megjelölések oltalmára vonatkozó szabályozással.

A Tervezet 12.§ (3) bekezdése szerint *"Az európai uniós vagy nemzetközi elismeréssel rendelkező nemzeti értékek külön elbírálás nélkül hungarikumoknak minősülnek. Az e törvény erejénél fogva hungarikummá váló nemzeti értékek listáját a HNB közlésezi."*

Az eredet-megjelölések nemzetközi lajstromozását az 1958. évi október hó 31-én kelt Lisszaboni Megállapodás⁵ szabályozza. A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek földrajzi árujelzőinek közösségi

³ Vt. 2.§ (2) Ki van zárva a védjegyoltalomból a megjelölés, ha

a) nem alkalmas a megkülönböztetésre, különösen, ha kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak, vagy pedig amelyeket az általános nyelvhasználatban, illetve az üzleti kapcsolatokban állandóan és szokásosan alkalmaznak;

⁴ Lásd 4. pontban

⁵ 1982. évi 1. törvényerejű rendelet az eredet-megjelölések oltalmára és nemzetközi lajstromozására vonatkozó

oltalmára a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredet-megjelöléseinek oltalmáról szóló, 2006. március 20-i 510/2006/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 510/2006/EK rendelet) rendelkezései az irányadók. A szőlészeti és borászati termékek földrajzi árujelzőinek közösségi oltalmára a borpiac közös szervezéséről, az 1493/1999/EK, az 1782/2003/EK, az 1290/2005/EK és a 3/2008/EK rendelet módosításáról, valamint a 2392/86/EGK és az 1493/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 29-i 479/2008/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 479/2008/EK rendelet) rendelkezései az irányadók.⁶

Feltételezzük, hogy a Tervezet fenti rendelkezése arra irányul, hogy a közösségi oltalom, illetve a Lisszaboni Megállapodás alá eső földrajzi árujelzők hungarikumnak minősüljenek. Ebből következően mindazon vállalkozás, amely jogosult a földrajzi árujelző használatára⁷, jogosulttá válik a hungarikum megjelölés használatára is.

4. Összhang a fogyasztóvédelmi szabályozással

A Tervezet 16.§ (2) bek. szerint *"a „hungarikum” megkülönböztető megjelölés (1) bekezdéssel ellentétes használata a fogyasztó megtévesztésének minősül. Ez a rendelkezés fogyasztóvédelmi rendelkezés."*

A fogyasztók megtévesztésének tilalmát a Fttv.⁸ 6.§ tartalmazza. Az Fttv. az UCP irányelv átültetése⁹. Az UCP Irányelv teljes körű jogharmonizációt valósít meg, célja az (5) és a (6) preambulum-bekezdése, valamint az 1. cikke szerint a vállalkozásoknak a fogyasztókkal szemben alkalmazott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlataira vonatkozó *egységes szabályok* bevezetése a belső piac megfelelő működéséhez való hozzájárulás és a magasabb szintű fogyasztóvédelem biztosítása érdekében. Az UCP Irányelv tehát az említett szabályokat közösségi szinten harmonizálja. Következésképpen, amint azt a 4. cikke kifejezetten elő is írja [...], **a tagállamok nem fogadhatnak el az UCP irányelvben foglaltaknál korlátozóbb intézkedéseket**, még a magasabb szintű fogyasztóvédelem biztosítása érdekében sem.¹⁰

A Fttv. melléklete meghatározza a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat (fekete lista). Ez a fekete lista - a teljes körű jogharmonizáció miatt - taxatív. Erre tekintettel aggályos, hogy a Tervezet 16.§ (2) bek. ezen fekete lista - a közösségi jogba ütköző - bővítésének tekinthető.

Lisszaboni Megállapodásnak, az 1967. évi július hó 14. napján Stockholmban felülvizsgált szövege kihirdetéséről.

⁶ Lásd Vt. 116/A. §

⁷ A 510/2006/EK Rendelet 8. cikk szerint az uniós oltalomban részesülő földrajzi megjelölést bármely gazdasági szereplő használhatja, amely az adott termékleírásnak megfelelő mezőgazdasági termékeket vagy élelmiszereket hoz forgalomba.

⁸ 2008. évi XLVII. törvény a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról

⁹ A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv.

¹⁰ C-261/07 és C-299/07, VTB-VAB, 50-51. bek.

A Tervezet 37. oldalán található indokolása szerint "*abban az esetben, ha valaki a fenti előírásokkal ellentétesen használja a megkülönböztető megjelölést, akkor az a fogyasztó megtévesztésének minősül, mely esetben a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény rendelkezései alkalmazandók. A jövőben nem lesz tehát lehetőség arra, hogy valaki ötletszerűen megjelenítse termékén, például az Egyiptomból származó majoránna fűszeren, a hungarikum feliratot.*" Mivel az indokolásban említett magatartás a hatályos Fttv. alapján is jogellenes¹¹, célszerűnek tartjuk az indokolást olyan esettel kiegészíteni, amely alátámasztja, hogy az UCP irányelven alapuló Fttv. mellett miért indokolt a megtévesztés tilalmát külön kimondani.

A félreértés elkerülése érdekében rögzítjük, hogy a *fogyasztóvédelmi rendelkezésnek* minősítést szükségesnek tartjuk, mert az a Fgytv. 45/A. § (2) bek.-hez kapcsolódóan hatáskört megállapító szabály.¹²

Budapest, 2011. január 10.

Az észrevételeket készítette: Dr. Bacher Gusztáv (ügyvéd)

¹¹ Fttv. 6. § (1) Megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz, vagy valós tény - figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtéveszse a fogyasztót az alábbiak közül egy vagy több tényező tekintetében és ezáltal a fogyasztót olyan üzleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas:

a) az áru létezése, természete, figyelembe véve a termékmegnevezésére vonatkozó jogszabályi előírásokat is,
b) az áru lényeges jellemzői, így különösen
bc) származási helye, eredete.

¹² 45/A. § (2) A fogyasztóvédelmi hatóság ellenőrzi a külön jogszabályban fogyasztóvédelmi rendelkezésként meghatározott rendelkezések betartását, és - ha a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvény eltérően nem rendelkezik - eljár azok megsértése esetén.